

CUPRINS

INTRODUCERE

Capitolul I

OBIECTUL ȘI IMPORTANȚA DREPTULUI PRIVAT ROMAN 5

§ 1. OBIECTUL DREPTULUI PRIVAT ROMAN 5

§ 2. IMPORTANȚA DREPTULUI PRIVAT ROMAN 10

§ 3. DIVIZIUNILE DREPTULUI PRIVAT ROMAN 20

Capitolul II

ISTORIA SOCIALĂ ȘI POLITICĂ A ROMEI 26

PARTEA I. IZVOARELE DREPTULUI PRIVAT ROMAN

Capitolul I

EVOLUȚIA FORMELOR DE EXPRIMARE A DREPTULUI PRIVAT ROMAN 36

§ 1. IZVOARELE DREPTULUI ÎN SENS FORMAL 36

§ 2. Obiceiul 37

§ 3. Legea 38

§ 4. Edictele magistraților 41

§ 5. Jurisprudența 44

§ 6. Senatusconsultele 50

§ 7. Constituțiunile imperiale 50

Capitolul II

OPERA LEGISLATIVĂ A LUI IUSTINIAN 51

§ 1. Importanța operei legislative a lui Justinian 51

§ 2. Codificările realizate în epoca prejustiniană 52

§ 3. Legislația lui Justinian 52

§ 4. Alterațiuni de texte 55

PARTEA A II-A. PROCEDURA CIVILĂ ROMANĂ

TITLUL I

Procedura legisacțiunilor 57

Capitolul I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE 57

§ 1. Obiectul procedurii civile romane 57

§ 2. Evoluția procedurii civile romane 57

§ 3. Justiția privată 58

§ 4. Caracterele procedurii legisacțiunilor 60

Capitolul II

Desfășurarea procesului în sistemul procedurii legisacțiunilor 61

§ 1. Faza în iure 61

§ 2. Faza în indicio 64

Capitolul III

Legisacțiunile de judecată 65

§ 1. Sacramentum	65
§ 2. Iudicis arbitrive postulatio	67
§ 3. Condictio	67
Capitolul IV	68
Legisacțiunile de executare	68
§ 1. Manus iniectio	68
§ 2. Pignoris capio	68
TITLUL II	
PROCEDURA FORMULARĂ	70
Capitolul I	
Noțiuni introductive	70
§ 1. Apariția procedurii formulare	70
§ 2. Legea Aebutia	70
Capitolul II	
Formula	71
§ 1. Rolul formulei	71
§ 2. Structura formulei	71
Capitolul III	
Desfășurarea procesului	73
§ 1. Faza in iure	73
§ 2. Faza in iudicio	75
§ 3. Reprezentarea în justiție	75
Capitolul IV	
Acțiuni	76
§ 1. Generalități	76
§ 2. Categoriile de acțiuni	77
Capitolul V	
§ 1. Forța executorie a sentinței	79
§ 2. Forța juridică a sentinței	81
TITLUL III	
Procedura extraordinară	82
Capitolul I	
Caracterele procedurii extraordinare	82
Capitolul II	
Desfășurarea procesului	82
Capitolul III	
Hotărârea judecătorească	83
PARTEA A III-A. DREPTUL CIVIL	
TITLUL I	
Persoane	84
Capitolul I	
Capacitatea juridică	84
§ 1. Noțiunea de persoană	84

Capitolul II	
Sclavii	85
§ 1. Generalități	85
§ 2. Izvoarele sclaviei	86
§ 3. Condiția juridică a sclavului	86
Capitolul III	
Oamenii liberi.....	88
§ 1. Generalități	88
§ 2. Cetățenii.....	88
§ 3. Latinii	90
§ 4. Peregrinii	90
Capitolul IV	
Dezrobiții.....	91
§ 1. Generalități	91
§ 2. Formele dezrobirii	91
§ 3. Condiția juridică a dezrobiților.....	92
§ 4. Legile de limitare a dezrobirilor	92
Capitolul V	
Oamenii liberi cu o condiție juridică specială	93
Capitolul VI	
Colonii	94
Capitolul VII	
Familia romană.....	95
§ 1. Terminologie.....	95
§ 2. Persoane sui iuris și persoane alieni iuris.....	95
§ 3. Rudenia.....	96
Capitolul VIII	
Puterea părintească.....	97
§ 1. Caracterele puterii părintești.....	97
§ 2. Transformările puterii părintești	98
Capitolul IX	
Căsătoria	98
§ 1. Generalități	98
§ 2. Condițiile de formă ale căsătoriei.....	99
§ 3. Condițiile de fond ale căsătoriei	99
§ 4. Efectele căsătoriei	100
Capitolul X	
Adopțiunea și legitimarea	100
§ 1. Adopțiunea	100
§ 2. Legitimarea	101
Capitolul XI	
Emanciparea	102
Capitolul XII	
Capitis deminutio.....	103

Capitolul XIII	
Persoana juridică	103
Capitolul XIV	
Tutela și curatela.....	104
§ 1. Tutela	104
§ 2. Categoriile de tutelă	105
§ 3. Procedeele de administrare a tutelei.....	105
§ 4. Curatela	106
TITLUL II	
Bunuri.....	107
Capitolul I	
Clasificarea bunurilor	107
§ 1. Terminologie.....	107
§ 2. Patrimoniul.....	107
§ 3. Res in patrimonio și res extra patrimonium.....	108
§ 4. Res in patrimonio	108
Capitolul II	
Posesiunea	109
§ 1. Formarea conceptului de posesiune	109
§ 2. Elementele posesiunii.....	110
§ 3. Categoriile de posesiune	111
§ 4. Efectele posesiunii	111
§ 5. Interdicțiile posesorii.....	112
§ 6. Detențiunea.....	113
Capitolul III	
Noțiunea proprietății	118
§1. Dreptul de proprietate.....	118
Capitolul IV	
Formele primitive de proprietate.....	119
§ 1. Proprietatea colectivă a ginții.....	119
§ 2. Proprietatea familială.....	120
Capitolul V	
Proprietatea quiritară	121
§ 1. Formarea proprietății quiritare	121
§ 2. Caracterele proprietății quiritare	122
Capitolul VI	
Forme de proprietate în dreptul clasic.....	123
§ 1. Proprietatea quiritară în dreptul clasic.....	123
§ 2. Proprietatea pretoriană.....	123
§ 3. Proprietatea provincială.....	127
§ 4. Proprietatea peregrină	127
Capitolul VII	
Dobândirea proprietății.....	128
§ 1. Conceptul de dobândire a proprietății.....	128

§ 2. Ocupațiunea.....	129
§ 3. Mancipațiunea	129
§ 4. Uzucapiunea	130
§ 5. In iure cessio	131
§ 6. Tradițiunea	132
§ 7. Specificațiunea	133
§ 8. Accesiunea.....	133
Capitolul VIII	
Sancțiunea proprietății.....	138
§ 1. Sancțiunea proprietății în epoca veche	138
§ 2. Acțiunea în revendicare.....	138
§ 3. Acțiunea publiciană	139
Capitolul IX	
Drepturi reale asupra lucrului altuia.....	143
§ 1. Servituțile.....	143
§ 2. Emfiteoza.....	145
§ 3. Conductio agri vectigalis.....	146
§ 4. Superficia.....	146
TITLUL III	
Succesiunile	148
Capitolul I	
Generalități.....	148
Capitolul II	
Succesiunea ab intestat	150
§ 1. Sistemul Legii celor XII Table.....	150
§ 2. Reformele pretorului.....	151
§ 3. Dreptul imperial.....	152
Capitolul III	
Succesiunea testamentară	153
§ 1. Generalități.....	153
§ 2. Forme de testament.....	154
§ 3. Testamenti factio.....	156
§ 4. Instituirea de moștenitor.....	157
§ 5. Substituirea de moștenitor	157
Capitolul IV	
Succesiunea deferită contra testamentului.....	158
§1. Nerespectarea formelor dezmoștenirii.....	158
§ 2. Testamentul inoficios.....	158
Capitolul V	
Dobândirea moștenirii	159
§ 1. Generalități.....	159
§ 2. Acceptarea moștenirii.....	160
§ 3. Condițiile acceptării moștenirii.....	161
§ 4. Efectele acceptării moștenirii	162

§ 5. Repudierea moștenirii	163
Capitolul VI	
Sancțiunea moștenirii	164
§ 1. Sancțiunea moștenirii civile	164
§ 2. Sancțiunea moștenirii pretoriene	165
Capitolul VII	
Legate și fideicomise	165
§ 1. Legate	165
§ 2. Fideicomise.....	168

TITLUL IV

Obligațiuni – Partea generală	171
Capitolul I	
Originea, definiția și elementele obligației	171
§ 1. Originea obligației	171
§ 2. Definiția și elementele obligației	174
Capitolul II	
Clasificarea obligațiilor.....	177
§ 1. Clasificarea obligațiilor după izvoare	178
§ 2. Clasificarea obligațiilor după sancțiune.....	179
§ 3. Obligații cu pluralitate de subiecte.....	181
Capitolul III	
Elementele contractelor	183
§ 1. Elementele esențiale ale contractelor	183
§ 2. Elementele accidentale ale contractelor.....	187
Capitolul IV	
Efectele obligațiilor.....	188
§ 1. Executarea obligațiilor	188
§ 2. Neexecutarea obligațiilor	200
Capitolul V	
Stingerea obligațiilor.....	205
§1. Generalități	205
§ 2. Modurile voluntare de stingere a obligațiilor.....	207
§ 3. Moduri nevoluntare de stingere a obligațiilor	221
Capitolul VI	
Transferul obligațiilor	225
§ 1. Cesiunea de creanță	226
§ 2. Cesiunea de datorie	230
Capitolul VII	
Garanții personale	230
§ 1. Generalități	230
§ 2. Garanțiile personale în epoca veche	231
§ 3. Garanțiile personale în epoca clasică.....	233
§ 4. Beneficiile acordate lui fideiussor	234
§ 5. Garanțiile personale neformale	237

Capitolul VIII	
Garanții reale	240
§ 1. Generalități	240
§ 2. Fiducia	240
§3. Gajul.....	242
§ 4. Ipoteca.....	243
§ 5. Intercesiunea	252
TITLUL V	
Izvoarele obligațiilor	254
Capitolul I	
Generalități	254
§ 1. Evoluția conceptului de izvor al obligațiilor.....	254
§ 2. Expunerea materiei.....	255
Capitolul II	
Fizionomia contractelor.....	256
§ 1. Noțiunea contractului	256
Capitolul III	
Contractele solemne	259
§ 1. Contractele în formă religioasă.....	259
§ 2. Contractele în formă verbală	260
§ 3. Nexum	267
§ 4. Contractul <i>litteris</i>	268
Capitolul IV	
Contractele reale	271
§ 1. Mutuum	272
§ 2. Fiducia	278
§3. Gajul.....	280
§ 4. Comodatul.....	282
§ 5. Depozitul.....	283
Capitolul V	
Contractele consensuale	287
§ 1. Generalități	287
§ 2. Vânzarea.....	288
§ 3. Locațiunea.....	300
§ 4. Societatea.....	307
§ 5. Mandatul.....	311
Capitolul VI	
Contractele nenumite	315
§ 1. Apariția contractelor nenumite.....	315
§ 2. Sancțiunea contractelor nenumite.....	316
§ 3. Categoriile de contracte nenumite	318
Capitolul VII	
Pacte	320
§ 1. Generalități	320
§ 2. Pacte pretoriene	321

§ 3. Pactele alăturate.....	324
§ 4. Pactele legitime	325
Capitolul VIII	
Quasicontracte.....	331
§ 1. Generalități.....	331
§ 2. Plata lucrului nedatorat	331
§ 3. Negotiorum gestio	333
§ 4. Gestiunea tutorelui pentru pupil.....	334
§ 5. Indiviziunea	334
§ 6. Acceptarea succesiunii.....	335
Capitolul IX	
Obligațiuni delictuale	336
§ 1. Delicte publice și delicte private.....	336
§ 2. Formarea noțiunii de obligație delictuală.....	337
Capitolul X	
Delicte private vechi	339
§ 1. Furtul.....	340
§ 2. Iniuria.....	344
§ 3. Damnum iniuria datum	347
Capitolul XI	
Delicte private noi.....	350
§1. Metus.....	350
§ 2. Dolus	352
§ 3. Rapina.....	353
§ 4. Fraus creditorum.....	353
§ 5. Delicte private secundare.....	355
Capitolul XII	
Quasidelicte	356
§ 1. Obligația quasidelictuală	356
§ 2. Enumerarea quasidelictelor.....	357
Terminologie juridică romană.....	361